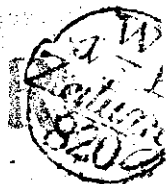

MAGYAR KURI

Bétsből, Kedden, Februarius' 1-ső napján 1820.

Francia Ország.

Januarius 15-dikén elvégződött a Kóvetek' kamarájában az azon 139 kérelmeket illető vetekedés, mellyek azért jöttek vala a' kamara' elejébe, hogy, ha a' Ministerek a' Válosztási törvényen tétetődő változások eránt a' magok jóvállásaikkal meg fognak jelenni, a' kamara azokat el ne fogadja. Ezen vetekedések-ből úgy látszik, mint ha csakugyan a' Toulousei törvényes Oskolabéli tanulók' kérelmeis ezen 139-czek közt lett volna. A' vetekedések elhárnyon folytak. —

Mochin azt a' just, hogy a' polgárok kérelemkésztésre 's beadásra való szabadsággal birjanak, megmagyarázván, azt mutogatta, hogy azt azon rendszabások szerént organizálni, mint akarják, nem lehet. A' Toulousei tanulók' kérelmét oltalmazta, 's azt az ifjú hazafi szívek' nemes felemelkedésének nevezte, 's Massillonnak ezen szavaitis felhozta: „A' közhörség vélekedés a' haza megvesztégethetetlen örüllója; ő a' legelső eszököze minden jó intézetek' előmozdításának; és ő a' társasági hétközegek is az a' szent záloga, a' mellyel semmi egyéb haszon, semmi egyéb tevékenység nem ér.“ — Tehát (így vélekedte szavait Mochin) nem kell ezen kérelmeket elvetni, hanem be kell őket a' Renseignemens-büreauba, C) az Utasítás' Cancellariájába, tenni.“ — Joseph Bauvois: Ez a' kérelmek jussa, úgy mond, a' Revoluzióból vette származá-

sát; Napoleon ezt lánczra tette vala; 's ha a' Király' visszaállittatása ezen just a' lánczról elbocsátja, feloldozza, annyit tesz, hogy a' Revoluzió fog folytatatni. Férre kell vetni ezen kérelmeket. — Vilele: — A' Válosztási törvénynek megváltoztatása ellen bejött kérelmeket elfogadni, annyl lenne: mint valamelly jóvállásokról, mellyek még a' kamara' elejébe nem hozattattak, ítéletet mondani; annyit tenne, mint az Országlószeket oly erőszakos csapásoknak tételére ingerleni, mellyek mindent semmivé tennének, a' mit megnyerni akarunk. (Erre nagy morogás hallatott a' bal oldalon). Mit használna ezen kérelmeket az Utasítás' Cancellariájába tenni. Ezekben mindenikben csak e' mondódik: *Tartsátok meg a' Constituziót és a' Válosztási törvényt.* Arra, hogy nekünk ezen intés eszünkbe jusson, szükséges-e, hogy az Utasítás' Cancellariájába mennyünk? A' kamara' hivattatása' csak abban áll, hogy meghatározza: hogy el kellessék-e fogadni a' jóvállatandó változásokat, vagy nem? Hogy pedig ezt megtehessük, előbb esmerünk kell a' jóvállatandó változásokat. Ezen együgyű kérdésnek meghatározása helyett a' kérelem' jussának mélységes vitatásába merültünk, a' melly éppen nem tartozik ezen dologhoz. A' kérdés ez: *Megállhatnak-e a' Constituzió és a' Válosztási törvény egygyütt, vagy nem?* és ha, mint én én eránt egészszen meggyőzöttelve vagyok, meg nem állhatnak; ha ezen Válosztási

törvény által mind csak az Országlószékkel ellenkező tagok hozattatnak ezen kamarába; ha ezen törvényt azt a befolyást, mellyel a Ministereknek a Választás dolgában birni kellene, mind csak a részrehajlásoknak adja; ha ez azt a just, mellyet minden Választási jussal bíró lakosaiknak gyakorlani kellene, valósággal csak a fő városok kerületeikben lakó polgárokra szorítja, mellyet onnét tudunk, hogy minden eddig eléfordult Választások megmutatták, hogy a távolabb lakó Választóknak legalább egy harmad része mindenkor kimaradott: így nyilvános az, hogy változásnak kell a Választási törvényen léteztetni. Mint-hogy hát én ezen okokra nézve ezen kérelmekkel egy értelemben teljességgel nem lehetek, elvetéseket kívánom.“ — Courvoisier (Ennek beszédjét nagy figyelemmel várta a kamara): — „Azon Orátor, ki előttem beszélt, azon vétékbe esett, mellyet a mások szemére hány; azt vitatá, hogy szükséges legyen a Választási törvényen változásokat tenni, pedig a mellyek még ezután fognak a kamara elejébe hozattatni. Hogy én is hasonló vétket ne tegyek, a nagy kérdés felett való vélekedéseme nek kimondását akkorra halasztom, mikor megfontolás végett előnkbe terjesztéik; most itt csak azt jegyzem-meg, hogy minden olyan Országlási módnak, a melly nemzeti képviselőt építettett, három elementumokból kell állani, ugy mint: Monarchiai, Aristokratizai, és Demokratizai principiumokból, hogy az elsőnek Elsőbbséggel kelljen birni, hanem, hogy ő ezekkel csak úgy birhat, ha a más kettők (tudniillik az Aristocratium és Democraticum Elementumok) egymás ellen egyenlő mértéket tarthatnak; hogy most Francia Országban az Aristocratium principium azon a ponton áll, hogy a nagyobb hatalmat a maga részére haj-

tsa; hogy ennek a lenne a következtése, hogy ha a Democraticusok kezében a kérelem jussa meggyengítettne, ez által a Monarchiai principium még jobban fenyegítettne; tehát, hogy ezen kérelmeket fére vetni, teljességgel nem jó lenne, annyival is inkább, hogy ezt még 1815-ben se cselekedtük, mikor a kérelmek ezen kamarának (Kitisztító (epurations) systemája ellen voltak intéztetve (a melly systema által oda czélt az a kamara, melly akkor csaknem egészen Royalistákból állott, hogy a Republikánusok minden aktivitásból kitéttessenek), hanem még ekkor is a Ministeriumhoz útasítottuk a bejött kérelmeket. — Laine: Ha a kamara az olyan kérelmeket elfogadná, a mellyek néki a még későbbre elejébe terjesztendő jóvállásokat tilalmazzák, így maga magának kötné-meg a kezeit; ide járul, hogy ezen kamarának mind két oldalai nyughatatlansággal várják, hogy a Választási törvényt megváltoztatva lenni szemléhessék (Nem! nem! — így kiáltoztak a bal oldalról), minthogy mind kettőjük, tilalmas és nagyon hosszúságos befolyást hány a maga szemére, melly által a Választáskor a Választókat a maga részére megnyerni, mind kettő iparkodott. Osztán az ezen változásokat illető jóvállás már ki is dolgoztatott a Király kabinetjében, tehát előre kihirdetni, hogy mi ezeknek ellenzőji vagyunk, anuyi lenne, mint a Ministereknek megtiltani, hogy valamely Királyi jóvállást előnkbe hozzanak. Tehát vessük fére a bejött kérelmeket.“ —

Ekkor azt kívánták némelyek, hogy végezzék-be a vételkedést: hanem Manuel megnyerte, hogy ő is beszéllhesen. Ő onnét vette-fel beszédje fundamentumát, hogy a közönséges vélekedést meghalgtatni nagyon szükséges dolog; e pedig az ilyen kérelmekben fe-

jeztetik-ki. Midőn 1815-ben a' nyomtá-
tási szabadságot meg akarták szorítani,
azt mondták, hogy megmarad a' pol-
gároknak az a' szabadsága, hogy véle-
kedéseiket az ily kérelmekben kifejezhes-
sék; most ezt akarván fölök elvenni,
azt mondják, hogy meg van a' nyomtá-
tási szabadság, az által kinyilatkoztat-
hatják vélekedéseiket. Így támoadják meg
(ezek a' Manuel' szavai) rendre minden
jusainknak. Nagy gyalázatjára szolgálna
nemzetünknek, ha ezen kérelmeket el-
vetnők." — Marcellus: — „A' nem-
zet nem 19,000 könyörgőkből áll (Ezen
szóknak hallására nagyon felindultak a'
karokban ülő halgatók. A' jobb oldalon
ülő Követek felkiáltottak, hogy ki kell
a' halgatókat mind küldeni: hanem az
Elölülő meglegedett csak megfenyegetni
őket, hogy viseljék csendesen magokat,
külömben kivézeteti a' lármázókat). —
Manuel ismét hozzá fogott a' beszéd-
hez, azt mondván, hogy már csak azért
sem kellene a' nemzetet ily megvetés ál-
tal ingerleni, hogy már külömben is
elégge nyughatatlankodtatja az a' féle-
lem, hogy jusait elveszti. — Minister
Pasquier felszollalván azt mondta,
hogy ha meg van a' nemzetben ez a'
nyughatatlankodás, ennek okozója az ir-
kálók; ezek ingerlik lázszító írásaik ál-
tal a' nemzetet. Fel is olvasott egy ilyen
írást (pamphletet), melyet a' Sartre'
departamentjéből küldöttek hozzá, a'
honnét kérelmek is legnagyobb számmal
érkeztek a' kamarához. Ezen írásban az-
zal ijesztetnek a' lakosok, hogy a' Feu-
dalitás' jusiai vissza fognak hozattatni.
— „Nem ezen írások okozták a' nevezett
departamentben (így felelt Benjamin
Constant) hanem az efféle cselekedetek,
mint a' milyent az előbbeni Praefektus
(Minister Pasquiernek egy testvére) a'
nevezett departamentben elkövetett, ki
olt (az epuratio' idejében) 622 tisztive-

lőt vetett-le hivatalából. Az effélek in-
gerlettek-sel a' nemzetet." — A' jobb
oldal ismét kiáltozni kezdett, hogy be-
kell végezni a' vetekeést. A' bal olda-
lon még találtattak, a' kik beszélni sze-
rettek volna: de a' voksolás meghatároz-
tatott. Azonban egy rendbéli voksolás
után még kétség maradt-fenn; tehát
név szerént való felszollitatas által kel-
lett votizálni, a' melly úgy ütött-ki, hogy
a' kérelmeknek ferevettése, 117 votu-
mokkal 112-tő ellen, meghatároztatott.

(*) Hogy kelljen ezen Francia kife-
jezést: *Renseignemens-Bureau*, néme-
tül kitenni, a' mult péntektől fogva meg-
határozták a' Bayariai Közönséges Ujság,
és a' többek. Azolta így kezdik fordíta-
ni: *Aufkunft-Bureau*, és *Einrege-
stremens-Bureau*. Magyarul talám jó
leszen így: *Ulasító-Cancellaria*.)

A' *Renommée* ily megjegvzést tesz'
a' Ministeri résznek ezen gyözedelmes-
kedésre: — „Tehát 117 votumok gyö-
zedelmeskedének 112-tő ellen. A' fényes
többség tehát ötből áll. A' jobb oldal
pedig. a' melly semmit se' ohajt úgy,
mint a' Ministerek' megbukását, segitet-
te most a' Ministeri részt 47 votummal;
a' Laine' része, melly a' maga részesei
közzül szeretné a' Ministeriumot betöl-
teni, valami 40-nel. A' többiek való-
ságos Ministeriálisok voltak valami 50-
czan, közzikbe számlálya Roy, Pasqui-
er, és Portal Urakat, kik magok is Kö-
vetek. Áll tehát most az egész Ministe-
ri rész 50 Követekből. Ezek ellen tusa-
kodik a' jobb oldalon 87, a' balon 112
képviselő. Egyéb eránt nagyon nevezet-
esnek lehet tartani, a' jobb oldalnak
azon legkissebb tettetésnélkülvalóságát,
mellyel a' Ministerium ellen való cél-
zását ezen ülésben legkissebb szinlés nél-
kül kimutatta."

A' *Journal-des-debats* így elmés-
kedik: — „Minn gondolkoznaa Ministe-

reink ezen halgatás alatt? Roy Ur az Országnak erre az esztendőre kívántató költségein és jövedelmén, és helyyesen; *Latour-Maubourg* Ur az ármádának helyreállítatásán; *Deserre* Ur, a' ki beteg, a' maga egészségén; *Portál* Ur azon, hogy *Decazes* Urnak gondolni kellene valamit; hát *Decazes* Ur minn gondolkodik? Tudják-e az Urak a' *Simonides* Poéta és *Hiero* között való történetet? Ha nem tudják én elé beszéllem: A' Király azt kérlette egyszer a' Poétától, hogy mi az Isten? A' Poéta három napi gondolkodásra való időt kívánt. Eltelvén a' három napok, a' Király ismét megújította kérdését. *Simonides* ekkor három héti gondolkodásra való időt kívánt. Ezek is eltelvén ismét megújította kérdését a' Király. Már ekkor három egész esztendőt kívánt *Simonides* a' gondolkodásra. De *Hiero* Király se újította-meg többé kérdését. — Azt is tanácsolja ugyan ezen *Journal* Gróf *Decazes* nek, hogy mennyen csak két esztendeig tartó nyugalomra, az alatt majd meg fogja tanulni, kik voltak a' barátjai 's kik az ellenségei?

Nemelyi újságok úgy vélekednek, kik között a' Párisi Kurir csak nem nyilván ki is mondta ezen vélekedését, hogy a' Ministerek nem tartják magokat bizonyosoknak affelől, hogy a' Kóvetek' kamarájában a' votumok' többségét megnyerhessék, azért halogatják ily sokáig a' Válosztási törvényen tetetődő jóvállásaiknak a' kamara' elejébe való hozását.

A' *Journal de France* azt erőssíti, hogy a' Kóvetek' kamarájában a' Ministerei résznek több tagjai nevetlen levelet kaptak, melyekben megfenyegettetek, hogy házaik és egyéb vagyonaik felégettetnek és felprédaltatnak, ha a' Ministériumnak kérdésben forgó jóvállásait pártfogásaik által segíteni fogják.

Azolta, hogy XVIII-dik Lajos 1815-ben a' thronusra másodikszor visszatéttett, ennyiféle változások estek a' Francia Ministeriumban: Az ő első Ministeriumát tettek, Talleyrand, Fouché, Gouvion-Sant-Cyr, Pasquier, és Louis. Még azon esztendőben Sept. 25-dikén egészszen új Ministerium formálódott, 's ezek lettek Ministerek: Richelieu, Clarke, Decazes, Corvetto, Vaublanc, Barbé-Marbois, és Dubouchage. Vaublanc helyett 1816-ban Laine Belső, 1817-ben Pasquier Barbé-Marbois helyett Justice-Ministerré lettek. Későbbre Clarke ki lépven ismét Gouvion S. Cyr lett Hadi-Minister. Decemberben 1818-ban Corvetto helyébe Roy lépett-be mint Finance-Minister; de ő, valamint Richelieu, Molé, Pasquier, és Laine is, még azon hónap' 20-dikán elbocsáttattak, 's csak Gouvion S. Cyr és Decazes maradtak-meg: emczek helyébe Desolles, Deserre, Louis, és Portál léptek-be. Ezeknek kormányozása tartott fizenegy hónapig, tudniillik 1819-ben Nov. 19-dikéig, a' midőn Desolles, S. Cyr, és Louis ismét ki, 's helyekbe Pasquier, Latour-Maubourg léptek-be. Gróf Decazes nem csak hogy 1815-től fogva mindég megmaradt, hanem végre Fő Ministerré is lett. Így tehát 1815-től fogva 19 Ministerek miniszterkedtek, kik közzül, Talleyrand, Fouché, Richelieu, Clarke, Decazes, Corvetto, Vaublanc, Barbé-Marbois, Dubouchage, Laine, Molé, Desolles, Deserre, Portál, Latour-Maubourg egyszer, S. Cyr, Louis, és Roy kétszer, Pasquier háromszor vették kezébe a' Ministeri kormányt.

A' Párisból Januarius 20-dikán indult tudósítások, mint bizonyost erőssítik, hogy Deserre, a' Justice-Minister, kinek meggyógyulását azért várták ily sokáig, hogy néki kellett volna a' most

szüntelen szóban forgó jóvallásokat a' követek' kamarája elejébe terjeszteni, a' Ministerségből való elbocsáttatást kéri.

Párisban nem régen egy könyv jött ki, melynek Czimirása ezt teszi: A' Sz. Ilonai nagy Fogoly' gondolatai és véleményei a' Lascazes' írásaiból. — Azt mondják, hogy találatnak ezen munkán a' valóságnak némely jeleit. Előfordulnak benne a' következők, s a' Bonaparte' gondolkodását jól kifejező *maximák*: — „Én mindent megvetek, a' mi csal; a' világ csak a' valóságra nézve volt nékem való, s a' jusra nézve soha sem. — „Mit gondol a' Logyikával az ember, mikor bajnétokkal országol? Nem az a' kérdés, hogy van-e' jus, hanem van-e' erő? — „Ámbár én a' régiségekre való visszaemlékezést is felelevenítettem, ezen szédelgésem csakugyan még se ment soha oly messze, hogy én Athenás városának Demokratika országglását behozni akartam volna. Nem szeretem én az olyan országglást, a' hol a' por-sereg' kezében van az Országgló páltza. — „Francia Országban semmi fele Respublika fenn nem állhat; a' mi Frantziáink vagy minden tapasztalás nélkül való emberek, vagy mesterkedés korácsolóji. — „Az ő ügynevezett Constituzionális embereik bolondok; Francia Országban még eddig minden Constituziókat láb alá tapdaltak; készítsenek bár néhi az ő Lykurgusai akár mennyi Constituziót, azt ők mind meg fogják rontani. — „A' Politikában első dolog a' czélt elérni, az erra való eszközök mellesleg való dolgok. — „Én, míg határt nem esmérő hatalmú Ur voltam, a' megkegyelmezést soha nem használtam, a' nélkül, hogy megbánni ne kéntelenítettém volna. Én a' Királyokat a' thronusok' jóvára győztem-meg, ők engem' a' népuralkodás' jóvára. — „Én Beniamin Constantól Tri-

bunussá tettem volt, s mihelyest ő peroráláshoz fogott, azonnal elkergettem. Néki csak Theorémás és Corolláriumos Geometrai esze van, de Brochurok' írására nagyon alkalmas ember.“

Északi Amerika.

Azon előadásnak folytatása, melyet az Előülő a' Congressus' mostani ülésének kezdetében annak elejébe terjesztett: —“

„Ezen két dolgok elegendők arra, hogy úgy itéljünk, hogy Spanyol Országának semmi helyes oka nem volt a' Rötés' ratifikálásának megtagadására. Az olyan Alkú, mely a' mind ket részről adatott utasításokkal megegyezőleg kötetik, igazságos és kötelező erővel bír; mindenik alkuvó rész tartozik azt ratifikálni; ha az egygyik rész a' másiknak megegyezése nélkül attól elálhatna, úgy az efféle alkudozásokra nézve a' nemzetek között soha semmi regulák fenn nem állhatnának. Ezen magaviselete által a' Spanyol Országglószék most egy új és megkülönböztetett megbántással illette az Egygyesült Státusokat. A' mondódik, hogy egy Minister fog hozzánk küldetelni, hogy töllünk valami világosításokat kívánnyon; de hát miért nem kívántattak ezen világosítások a' ratifikálás' idejének eltelése előtt? A' Rötésnek né mely cikkelyeire és feltételeire nézve új alkudozásokat akarnak kezdeni; de mi lesz ezeknek a' következése? Mikor és miképpen fognak ezek elvégződni? Spanyol Országának ezen csekedete oly környüllások közzé helyeztette a' dolgot, a' mellyek az Egygyesült Státusoknak just adnak arra, hogy már most akár melly eszközöket elővehessen a' szenvedett megbántásoknak visszaverésére s a' nemzet' jusainak fenntartására, Néünk az a' kötelességünk, hogy affelől a' nemzet' becsületét bátorságba helyeztessük, más

felől, hogy azon mértékletes és igasságos magunkviseletének melly által nemzetünk magát mindenkor megkülömböztette, újabb bizonyosságát mutassuk. Az egész világ nyilván láthatja, hogy ha az Egyesült Státusok czélzása országfoglalás 's a' magok birtokainak hagyítása volna, nékiek így semmi indító okok nem lett volna arra, hogy ezen Alkút kössék; szerencséseknék tarthatnák magokat, hogy Spanyol Ország így viselte magát; ez nékiek nagy mezt nyitott volna a' dicsőség' korcsésére: de az ily cselekedetek sem Országglószékünk' principiumaival sem nemzetünk javával meg nem egyeznek. —

„Én tehát mind ezeket a' környülállásokat megfontolván jónak találtam a' Congressusra bizni annak meghatározását, hogy valyon nem jó lenne-é az, hogy az Egyesült Státusok azon Kötést, mellyet Spanyol Ország nem ratifikált, hajtsák végre éppen úgy, mint ha ratifikálta volna, az az, foglaljuk-el azt, a' mi a' Kötésben nekünk ígértetett 's mi is részünkről hagyjuk oda Spanyol Ország-nak azt, a' mit néki a' Kötésben ígértünk. Midőn mi ezt cselekeszszük, el nem távoznunk az igasságnak azon megszenteltetett fundamentumától, mellyet Spanyol Ország maga azon nyilvánosságos Kötés által, mellyet ő ratifikálni tartozott volna, megerősített. Ha végképpen megtagadja a' Ratifikáziót, más nemzeteknek gyalázását, még azokét is, a' kik hozzá legnagyobb függéssel ragynak, magára fogja vonni, midőn azonban ezen nemzetek a' mi cselekedetünket jónak fogják találni. Nekünk békeséget kell azon határunkon szerezni, a' hol ily régen nyughatatlankodtatunk; 's polgártársainknak is ki kell elégedtetniük ily régolta szenvedett kárvallásaikért. Midőn ezen nagy dolgokat megnyertük, min-

dent megnyertünk, a' mi reánk nézve kívánható volt. Haem más kérdés fordul itt elé. Ő Catholicus Felsége már kétszer adatta tudunkra azt, hogy egy Ministert akar hozzánk küldeni, hogy nekünk magyarázatokat adjon bizonyos punctumokra nézve, és arra nézve is, hogy a' Ratifikázió miért halasztatott-el. A' kérdés 'hát az, hogy rá tegyük-é kezünket a' munkara, az az, elfoglaljuk-é a' tudva levő vidéket (Floridákat), 's végre hajtsuk-é a' Kötés' egyéb feltételeit, addig is, míg ezen Minister megérkezne? Ezen kérdést meghatározni, annyi, mint a' nemzet' egyenességéhez, nagy lelkűségéhez, és becsületszeretetéhez folyamodni. Sokat kell a' nemzetek között való kölcsönös jó akaratnak fenntartatásáért cselekednünk. Egy kevés haladás nekünk semmi kárvallást nem fog okozni, és mi a' törvényesség' és igasság' határaitól el nem távoznunk. Azt nem lehet fel nem tennünk, hogy azon világosítások, mellyeket nekünk a' Spanyol Követ tenni fog, kielégítőek fognak lenni. A' haladást, mellyet mi ezen célra engedni fogunk, nem lehet, hogy mind ő Cath. Felsége mind más Hatalmasságok ne becsüljék. Tehát jónak találok reátok bizni, hogy foutoljátok-meg, hogy valyon nem jó lenne-é a' Kötésnek betölttetésére hozandó törvényt csak feltétel szerént meghatározni, úgy, hogy annak végrehajtatását a' Betöltető Hatalom a' maga felelete alatt halaszthassa, 's az alatt, minekelőtte ezen Congressus elvégződne, a' Spanyol Udvartól várt világosításokat megszerezni iparkodjék? Én itt közlöm a' Congressussal a' szóban levő Kötés *Copiáját*, a' mi Madridi Követünknek adatott utasításainkat, 's mind azokat az irásokat, mellyek a' mi Követünk 's a' Madridi Országglószék között ezen alkudozásokra nézve folytattattak. Nagy

megelégedésükre szolgálhat az, hogy ezekből láthatjuk, hogy Spanyol Országot ezen alkudozás' dolgában semmi más Európai Hatalmasság nem segítette; sőt hogy Francia Ország és Anglia nekünk a' magok ítéletjeiket ezen általengedések eránt /udtunkra adatták 's ezeket nyilván- sággal jóknak találták; 's nem ok nélkül hiszszük, hogy még az Orosz Császár' gondolkodása is e' volt légyen és ő ezt még a' Madridi Udvar előtt se titkolta- el. —

„Mi, a' Spanyol Ország 's az ő plá- tatartományai között folyó polgári hada- kozásnak közepette nagy gondot fordítot- tunk arra, hogy az egy részre se' hajló neutralitásnak törvényeit megtartsuk. Ki- kötőhelyeink mind két résznek azon egy feltételek alatt nyitattak ki, 's a' mi pol- gártársaink magokat az ő hadakozásokba sem az egygyik sem a' másik rész eránt viseltető kedvezésből belé nem avatták. A' hadakozás' resultatumai azonközben nyilvánssággal a' plántatartományoknak voltak kedvezők. Buenos-Ayres ma is fenn tartja a' maga 1816-ban kihirdetett függetlenségét, a' mellyel 1810-től fog- va él. Chili 's a' La-Plata' északi vi- dékein eső tartományok is, valamint szin- tén Venecuela is, hasonló hadi szeren- csével dicsekedhetnek. Ezen hadakozás által eleitől fogva érdekeltetni kellett más Hatalmasságoknak is, és egygyet se' erős- sebben, mint az Egygyesült Státusokat. *Egy virtusokkal tündöklő nemzet megcselekedheti azt, hogy két hada- kozó részekre nézve a' neutralitás' határai között tartoztassa magát, de- azt megtenni, hogy az egygyik vagy másik eránt valamely kedvező haj- landóságot ki ne jelentsen, e' nem áll az ő hatalmában.* A' mi Országgló- székünk azonközben meggátolni iparko- dott, hogy ezen érzékenység polgárjain-

lat igen messzre ne vigye, és én szeren- csésnek tartom magamat, hogy bizonyos- sá tethetek benneteket affelől, hogy nem- zetünk sem egy se' más eránt való köte- lességeit meg nem sértette; oly példák, mellyek ellenkezőt bizonyíthatnának, ke- vesek történtek. Az elpártolt tartomá- nyoknak Spanyol Országtól való nagy tá- volsága, azoknak nagy kiterjedése; né- pessége, és segedelem-lútfjeik, oly si- keresek voltak reájok nézve, hogy Spa- nyol Országnak bajos volt egyenlő mértéket tartani vellek. Azon eltökéllettség által, mellyet Buenos-Ayres kimutatott, neki meg kellett a' más nemzetek' jó indu- latját is nyerni. Ezen jó indulatban az Északi Amerikai Egygyesült Státusok is részt vettek, 's ezt azon Hatalmassá- gok előtt is el nem titkolták, kikkel kö- zönséges kereskedést folytatni, kívánatos dolog volna. *(Végezte a' pénteki új- ságban fog következni.)*

Spanyol Ország.

Itt veszedelmes támadás ütött ki az Amérikába rendeltetett seregek között. A' *Párisi Gazette de France*, melyben a' Spanyol történetek leghamarább ki szoktak hirdettetni, így adja elő ezen ve- szedelmes környúlállásokat Jan. 20. di- kán: — „Azon rebellis seregek, mel- lyek, mint látszik, még most is álhata- tosok azon eltökéllettség mellett, hogy Amérikába nem mennek, a' magok fő vezérjekre Gróf *Calderonra* roa ütöttek, 's elfogván, elvitték a' Rondai hegyek kör- zé. Az írásait is elvették, 's az Udvarral folytatott levelezéseit kinyomtatvatván, nagy sokasággal kiosztották. Azután Ka- diks erősségeit is elfoglalták, az egy Tro- kaderót kivéven, a' mellyet körülvéve tartanak. Erössitik, hogy Kadiks is a' rebellisekkel tart, 's hogy ott a' Consti- tutziót, mellyet a' Cortesek készítettek volt, kihirdették.“

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Éppen az új esztendő első napján történt Debreczenben egy oly vakmerő gonoszság, mely az egész Várost horzadába hozta. A' piatznak derekán lakott egy tehetős Varga mester ember *Kováts Gergely*, a' ki özvegyeségre jutván se szolgálót, se más afféle aszszonyt, a' ki nélkü főzött és süített volna nem tartott; hanem egy Varga Inaskával és egy árva fiú Unokátskájával élt, a' ki mint egy 10 esztendő gyermek. Ezen Inassának és Unokájának Kováts Gergely reggeli 8 óratájban reggeli kenyereket kiadván: mint köszvényes ember ismét az ágyába feküdt, azonban tíz óra tájban az Inassa bémenvén a' táta nyitva hagyott házába, az ágyhelyt a' ház közepén, és az alatt a' földön, agyon vert gazdáját vérben találta. Ekkor az Udvarában lakoltnak is hírül esvén a' dolog: a' Telintetes Nemcs Magistratusnak is tudtára adódott: a' ki a' házat szoros vigyázat alá vétette, és a' gyilkos nyomozására minden lépéseket megtétegett. Más nap a' holt felbontódván: tíznél több terhes vágások találtattak a' fején, mellyek éles baltával estek; és a' kaponyán sőt a' kettős hártján is (dura et pia mater) által hatván egyenként is mind veszedelmeseknek találtattak. A' gyanúság valami áts legényt terhelvén, a' ki az előtt nála dolgozott, és munkája bérével, mellyet tőle kapott meg nem volt elégedve;

az fogódott el; de még serami világos próba nints ellene. Kültömben pénzes de minden tsinosság nélkül való ember lévén, minthogy a' 'Sidókkal is sokat társalkodott, az a' gyanúság van némelyekben, hogy azoktól jöhetett reá veszedelem; de ez mind pusztá próba nélkül való beszéd. Vajha az Istentelen gyilkos világosságra jönné, és érdeme szerint büntetődne!

A' mostani Vásár igen népetlen volt és pénzetlen. Az elsőnek okai a' kemény téli időn és a' sok helyeken kiöntött árvizeken kívül talán abban is kereshetni, hogy a' T. N. Bihar Varmegye rendeléséből mindenütt szoros passusok kívántattak, kivált azoktól a' kik Török Ország felől jöttek; hogy nem valamelly pestises helyről jöttek-e, holott pedig Törökországban, hálá Istennek, legkissebb híre sem volt a' Pestisnek.

* * *

Folytatása ezenél' nevezetességeinek.

Petersburgban a' nagy hideg miatt, December vége felé (ezt 20-dikban írják onnét) minden katonai parádézásokat's theátrumi játékokat megszüntettek. A' szekeresektől többire mind feje (megfagyott) orrokkal és pofákkal érkeznek meg a' városba. Ha tartós lesz ez a' hideg, most is megtörténhet, a' mi 1798-ban megtörtént; hogy a' varjak's egyéb madarak a' levegőből megfagyva lehullanak.

Száz forint Conventió's pénzért adtak Váltó czédulában: —
Jan. 28-dikén 250 $\frac{1}{4}$ — 29-dikén 250 — 31-dikén 250 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Redaktor: Pántzél Daniel; nyomtatja Haykul Antal.

A' marhahúsnak fontja, Bétsben, Februáriusra 15 krajtzárra határozatott.